

Editörden

Güvenlik Çalışmaları Dergisi'nin 24. Cilt 1. Sayısını kapsamlı bir içerikle okuyucuya sunuyoruz. Derginin bu sayısında, toplam beş makale yer almaktadır.

Sayının ilk makalesi olan “Erken Cumhuriyet Döneminde Polis Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi” başlıklı yazı Doç. Dr. Salih Zeki Haklı tarafından kaleme alınmıştır. Bahse konu makalede yazar, Türkiye’de Millî Mücadele döneminin ilk günlerinden itibaren iç güvenliğin sağlanmasına büyük önem verildiğini ve nitekim ilk kez 1845’te kurulmuş olan polis teşkilatının yeni bir isimle varlığını Ankara’da sürdürmeye devam ettiğini ifade etmektedir. Buna karşın 1920’li yıllarda teşkilatın kurumsallaşma sürecinin sadece merkez teşkilatıyla sınırlı kaldığını ve vilayet teşkilatlarının bu dönemde yeterli düzeyde gelişemediğini belirtmektedir. 1930’lu yıllarda polisin teşkilat yapısının güçlendiği ve faaliyet sahasının genişlediği bir süreç yaşandığını vurgulamaktadır. Bu dönemdeki polisin mevcut durumunu anlamak için “polisin teşkilat yapısı ile beşerî kaynağının ne olduğu”, “siyasal iktidarın polisi hangi amaçları gerçekleştirmek için güçlendirdiği” ve “polisin kendisine yüklenen bu amaçları ne ölçüde benimsediği” meselelerini incelemenin önem taşıdığını ifade etmektedir. Bu makalesinde, bu üç meseleden ilkinin teşkil eden, erken Cumhuriyet dönemindeki polis teşkilatının 1920-1931 ve 1932-1938 yıllarını içeren iki ayrı dönemdeki teşkilat yapısını ve beşerî kaynağını ayrı ve mukayeseli biçimde incelemektedir.

Sayının ikinci makalesi Dr. Öğretim Üyesi Ayfer Genç Yılmaz ve Onur Ağkaya tarafından yazılan “Polis-Ordu İlişkileri: Uluslararası Barış Koruma Misyona Örneği” başlıklı yazıdır. Bahse konu yazıda, polis ve ordu arasındaki işlevsel ve örgütsel ayrışmanın modern devlet oluşumunun en önemli bileşenini oluşturduğu vurgulanmaktadır. Buna göre, geleneksel olarak, polis içeride hukuk ve düzeni sağlarken, ordu devleti dış tehditlere karşı korumaktadır. Soğuk Savaş sonrasında, iç ve dış güvenlik arasında var olan ayrım bulanıklaşmaya başlamıştır. Güvenlik tehditlerinin değişen doğasına bir reaksiyon olarak polis ve ordu rolleri bu süreçte iç içe geçmeye başlamıştır. Bu çalışma, polis ve ordu kesişiminin en açık şekilde, uluslararası barış operasyonları bağlamında, uluslararası arenada gözlemlenebildiğini iddia etmektedir. Polis ve ordu etkileşiminin nasıl gerçekleştiğini uluslararası barış operasyonlarının detaylı bir incelemesi üzerinden analiz etmekte, bu operasyonlarda ordunun nasıl polis görevleriyle donatıldığını incelemekte ve bunun olası sonuçlarına odaklanmaktadır.

Bu sayıda yer alan üçüncü makale, Mehmet Oğuz Taçyıldız ve Dr. Öğretim Üyesi Asuman Çukur tarafından kaleme alınmıştır. “Türkiye’de 2000-2020 Döneminde Savunma Harcamalarının Makroekonomik Göstergeler Üzerine Etkisi” başlıklı çalışmanın amacı Türkiye’de savunma harcamaları ile önemli makroekonomik göstergeler arasındaki ilişkiyi 2000-2020 dönemi için analiz etmektir. Bu dönem için savunma harcamaları ve makroekonomik göstergeler ilişkisi hem uluslararası verilerden hazırlanan SIPRI veri seti hem de bütçe verilerinden hazırlanan veri seti olmak üzere iki ayrı veri setiyle Granger Nedensellik Analizi ile test edilmektedir. Analiz sonuçlarına göre, Türkiye’de savunma harcamaları (SIPRI) ile ekonomik büyüme arasında çift yönlü bir ilişkinin varlığı tespit edilirken, bütçe rakamlarından elde edilen savunma harcamaları verileri ile ekonomik büyüme arasında ise tek yönlü bir ilişki tespit edilmektedir. Bütçe savunma harcamaları ile gayri safi yurt içi tasarruflar arasında tek yönlü bir ilişki bulunmakta, savunma harcamaları ile işsizlik ve dış ticaret dengesi rakamları arasında ise bir ilişki tespit edilememektedir. Sonuçlar politika önerileri ile tartışılmaktadır.

Sayının dördüncü çalışması, Taner Tümer tarafından kaleme alınan “Terör Olaylarının Ticari Küreselleşmeye Etkisi: Türkiye Örneği” başlıklı yazıdır. Bahse konu çalışmada bir devletin ticari küreselleşme sürecine katılımı açısından, sınırları içerisinde vuku bulan terörist faaliyetlerin etkisi incelenmektedir. 1980-2017 yılları arasında Türkiye’de meydana gelen terör olayları ile dış ticaret hacmi arasındaki ilişki ARDL sınır testi ile incelenmektedir. Çalışma, Türkiye özelinde terör ve ticari dışa açıklık ilişkisini ARDL yöntemi ile analiz eden içeriği ile diğerlerinden ayrılmaktadır. Analiz sonucunda dış ticaret ile terör olayları arasında uzun dönemli eşbütünlüşme ilişkisi tespit edilememektedir. Terörün küresel ticari ilişkileri etkileyen bir unsur olduğu hipotezi dış ticaret bağlamında doğrulanamamaktadır.

Sayının son makalesi olan “Antropolojik İstihbarat: Pozitivist ve Post-Pozitivist Paradigmalar Bağlamında Özneyi Anlamak Üzerine Bir Model Önerisi” başlıklı yazı Dr. Fatih Dedemen tarafından kaleme alınmıştır. Bahse konu makalede hem kalitatif hem de kantitatif metodlar insana ilişkin gerçek bilgiye ulaşmada tek başlarına yeterli olamadığı için iki anlayışın sentezine ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır. Bu bağlamda istihbarat toplama sürecinde de kantitatif yöntemlerle elde edilen veriler tek başlarına sosyal dokuyu tanımlamada yeterli değildir. Elde edilen nesnel veriler, antropolojik metodoloji ile çözümlenerek daha köklü ve kalıcı çözümler oluşturulabilecektir. Antropolojik kavramlar rehberliğinde istihbarat birimlerine operatif düzeyde entegre edilecek “Beşerî Zemin Değerlendirme Birimi”nin bahsedilen boşluğu dolduracağı, sosyo-kültürel alanda üretilen bilginin ise bugün ve yarının güvenlik ortamının yönetimine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Bu vesileyle Őunu yeniden hatırlatmak isteriz ki önümüzdeki sayı için değerlendirilmek üzere makaleler dergimize Dergipark sayfamız üzerinden (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/gcd>) iletilebilir.

Güvenlik Çalışmaları Dergisi'nin bu sayısına katkı sunan yazarlara ve hakemlere teşekkür ediyor; mevcut sayıda yer alan çalışmaların akademik literatüre katkı sunmasını temenni ediyoruz.

Gelecek sayımızda yeniden buluşmak dileğiyle; iyi okumalar dileriz.

Oğuzhan YanarıŐık